

**Literárně – dokumentační projekt Židovského
muzea v Praze**

Základní informace o projektu

- Vznik 1999 pod záštitou Kanceláře prezidenta republiky v rámci Konference Fenomén holocaust MŠMT.
- Určen pro žáky mezi 12-18 lety.
- Lze využít v rámci projektové výuky - je však náročný na čas.
- Od roku 2004 je projekt finančně a metodicky podporován o.s. Zapomenutí.
- <http://www.stopytotality.org/o-nas/zapomenuti>

- Roku 2008 oceněn Zlatou hvězdou Evropské komise za aktivní evropské občanství.
- Projektu se účastnil například i spisovatel Arnošt Lustig (zemřel 2011), který byl garantem projektu .

Náplň projektu

- Vybízí mladé lidi k pátrání po sousedech, kteří z jejich nejbližšího okolí zmizeli převážně v období 2.sv.v.
- Je metodickou inspirací, jak zpracovat období holocaustu v souladu s RVP na základní, střední, gymnaziální i střední odborné úrovni.
- Z žákovských a studentských prací vznikla ojedinělá putovní výstava - jejím těžištěm byly příběhy osob židovského původu (často šlo o žáky škol, které navštěvovali současní žáci pracující na projektu).

Cíle projektu

- Celý projekt je založen na výpovědích a zážitcích svědků a pamětníků. Kromě toho získávají studenti informace z archívů svých škol, okresních archívů a dokumentů (fotografií, dopisů).
- Hlavním cílem=připomenutí památky zapomenutých osudů (a to díky prezentacím a navazujícím aktivitám ve škole, obci, na celostátní i mezinárodní úrovni).

Přínos projektu

- Samostatná, ale i týmová práce, inspirující k:
  - A) napínavé cestě k nezprostředkovaným informacím,
  - B) otázkám na generaci, která ještě jako poslední přímo zažila 2. světovou válku,
  - C) vypátrání a záchraně dokumentů, které by se jinak navždy ztratily
  - D) a v neposlední řadě ke zjištění, že poznání je dobrodružství.

Přínos projektu

- Výstupy - výstava, webové stránky (jsou přístupné široké veřejnosti a jsou inspirací pro další žáky a studenty). Web projektu: www.zmizeli-sousedede.cz
- Doprovodné materiály obou fází projektu (metodiky, brožurky, pilotní sborníky) putují jako součást vzdělávacího projektu po ČR, ale i v zahraničí (Slovensko, Itálie, Německo, VB, USA, Kanada).
- V roce 2003 vznikl paralelní slovenský projekt Stratení susedia.

2. fáze projektu – Pocta dětským obětem holocaustu

- Probíhá od roku 2005.
- Záměr - tvorba desek na památku konkrétním žákům, kteří tehdy byli podobně staří jako účastníci projektu.
- Cíl - zabývat se židovskými žáky a studenty školy, kterou navštěvují žáci vytvářející tento projekt. Studenti hledají jména a pokud možno i tváře mladých lidí. Vše pak prezentují své třídě, škole i veřejnosti.

Realizace projektu

Pokud chcete realizovat projekt v budoucnu se svými žáky, máme pro Vás pár typů:

- 1) vezměte žáky na výstavu Zmizelí sousedé – slouží to jako obrovská inspirace
- 2) udělejte si vlastní „sebezdokonalení“ v historii a předněte žákům, s čím se museli v tomto temném období židé potýkat (ztráta zaměstnání, majetku, domova a následně i rodinných příslušníků)
- 3) k podpoře zájmu o projekt můžete se žáky shlédnout film s tématem holocaustu (samozřejmě všeho s mírou, nepouštějte jim zbytečné „strašáky“)

Desatero projektu

- Nenechte se odradit od těch, kteří vás od projektu odrazují.
- Nenechte se odradit prvotním nedostatkem materiálů a informací; to je právě ten nejlepší výchozí bod (nakonec byly často právě takové práce nejlepší).
- Všechny materiály kopírujte pokud možno v co nejkvalitnější verzi.
- Fotografie z archivu skenujte v rozlišení minimálně 300 dpi, fotografujte digitálním fotoaparátem, kopie z kopírky se nedají použít k tisku, natož na případné další zpracování (pokud nemáte k dispozici skener, pořizujte kopie digitálním fotoaparátem s vysokou kvalitou fotografie).
- Jakmile informaci získáte, zapište si, odkud a z jaké doby ji máte a v práci všechny zdroje uveďte.
- Fotografujte, případně komentujte svůj postup; je to zajímavé pro ty, kteří budou vaši práci číst.
- Nestyd'te se zapsat si pocity, které se vás zmocňují.
- Zaznamenejte i negativní reakce lidí.
- Pokud je to možné, použijte digitální kameru nebo diktafon. I takto získané materiály mohou doplnit webovou stránku nebo se stát součástí filmu.
- Nebojte se kontaktovat koordinátory projektu a ptát se na cokoli, včetně technických záležitostí.

Význam pro vztah dvou generací

- Projekt přináší vzájemné setkávání s nejmladší a nejstarší generací.
- Učitel by měl být jen „mentorem“ – připravovat situace, komentovat, plánovat.
- Vše ostatní – přímé setkávání, zpracovávání informací, prezentace a výstupy jsou na žácích.

Konkrétní příklady projektů

- <http://zmizelisousede.webnode.cz/>
- <http://www.zmizelisousede.cz/pracestudentu/vystavy/olomouc.pdf>
- <http://www.zmizelisousede.cz/pracestudentu/vystavy/hm.pdf>
- <http://www.zmizelisousede.cz/pracestudentu/krnov.pdf>
- <http://www.zmizelisousede.cz/pracestudentu/vystavy/chomutov.pdf>
- <http://www.zmizelisousede.cz/pracestudentu/velhartice.pdf>
- <http://www.zmizelisousede.cz/pracestudentu/panel01.jpg>

Webové stránky škol zabývající se projekty

- <http://3-zsslanstizmizelisousede.webnode.cz/>
- <http://www.gymnsostelc.cz/zmizeli-sousedede/>
- <http://www.gymstr.cz/projekty/sousedede>
- <http://www.masarykovazs.cz/kronika-skolnich-akci/zmizeli-sousedede.aspx>
- <http://zsfrydecka.eu/o-skole/zmizeli-sousedede/>

- Dokument vysílaný českou televizí: 1. část
<https://www.youtube.com/watch?v=5uNMpKq55j0>
- 2. část
https://www.youtube.com/watch?v=xDI3_IC8gdU
- Dokument stvořený žáky devátého ročníku:
<https://www.youtube.com/watch?v=dFuxe404zM8>
- Stránky samotného židovského muzea v Praze
<http://www.jewishmuseum.cz/cz/czsoused.htm>
- Přehled projektů:
<http://www.zmizeli-sousedem.cz/pracestudentu.html>

Sborníky

- Tiskem vydané konkrétní projekty vázané vždy k několika městům.
- Obsahují vždy motivaci a dojmy žáků a studentů, kteří projekt vytvořili a výsledky badatelské práce.
- 1. sborník vydán 2000.

Výstavy

- Ukázka výstavy je trvale umístěna u Půdního divadla v Magdeburských kasárnách v Praze.
- Cílem výstavy je získat pro spolupráci další školy, a tím i další pamětníky a materiály.
- V červnu 2002 - v pražském Valdštejnském paláci byla otevřena výstava ze studentských prací z různých krajů republiky.
- Výstava putuje po regionech ČR.
- 2005 - výstava putovala po Slovenské republice.

Odkazy na výstavy a na projekt

- <http://zmizeli-sousedede.cz/vystavy2.html>
- <http://www2.holocaust.cz/cz/education/programs/sousedede>

Děkujeme za pozornost 😊

Zpracovaly:

Lucie Hromádková

Kamila Němcová

Sylvie Šujanská